

Αριθμ. Πρωτ. 293.

ΛΟΓΟΣ ΚΑΤΗΧΗΤΗΡΙΟΣ
ΕΠΙ ΤΗ_ι ΕΝΑΡΞΕΙ
ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ

+ Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ

ΕΛΕΩ_ι ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ,
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩ_ι ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ,
ΧΑΡΙΣ ΕΙΗ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ
ΚΑΙ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ, ΠΑΡ' ΗΜΩΝ ΔΕ ΕΥΧΗ,
ΕΥΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΩΡΗΣΙΣ

Ἡ Ἐκκλησία μας κατὰ τὴν περίοδον τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς μᾶς καλεῖ εἰς μετάνοιαν. Βεβαίως ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος δὲν αἰσθάνεται ἀνέτως ἀκούων τὸ προσκλητήριον τῆς μετανοίας, διότι ἔχει συνηθίσει μὲ τὸν τρόπον ζωῆς τὸν ὁποῖον ἀκολουθεῖ καὶ δὲν θέλει νὰ ἀμφισβητήσῃ τὴν ὀρθότητά του. Ἡ ἀμφισβήτησις τῆς ὀρθότητος τοῦ δημιουργεῖ αἶσθημα ἀνασφαλείας, διότι τὸ ἰδεολογικὸν οἰκοδόμημα, ἐντὸς τοῦ ὁποῖου ἔχει ζητήσῃ ἀσφαλὲς καταφύγιον ὁ ἄνθρωπος, ἀσφαλῶς διακυβεύεται.

Ἐν τούτοις, βαθυτέρα ἐξέτασις τοῦ ζητήματος πείθει ὅτι αἱ πεποιθήσεις τῶν ἀνθρώπων δὲν ἐσχημαστίσθησαν μὲ ἀντικειμενικότητα ἐπὶ τῇ βάσει τῆς λογικῆς κρίσεως, ἀλλὰ ἐδημιουργήθησαν διὰ νὰ δικαιολογήσουν τὸ ἀρεστὸν εἰς αὐτούς, ἤτοι εἶναι προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις. Ἀλλὰ τὸ νὰ δικαιολογῇ ὁ ἄνθρωπος τὰς πράξεις του καὶ νὰ δικαιώνη τὸν ἑαυτὸν του ἐπὶ τῇ βάσει ἐσφαλμένων ἀξιωμαίων εἶναι ἐπιζήμιον δι' αὐτόν, διότι ὅταν ἀναποφεύκτως θὰ ἔλθῃ ἡ στιγμή τῆς ἀναδύσεως τῆς ἀληθείας θὰ εὐρεθῇ ἀδικαιολόγητος καὶ ἴσως δὲν θὰ ἔχη πλέον

χρόνον νὰ ἀναπροσαρμόση τὰς πεποιθήσεις του, ἤτοι νὰ μετανοήση διὰ τὰς ἀμαρτωλὰς πράξεις του καὶ τὰς πεπλανημένας πίστεις του, διὰ τῶν ὁποίων ἤθελε νὰ δικαιώση τὴν συμπεριφορὰν του.

Ἡμεῖς ὅμως, οἱ χριστιανοί, εἴμεθα ἐξοικειωμένοι μὲ τὸ ἄκουσμα καὶ τὴν πράξιν τῆς μετανοίας καὶ δὲν ταρασσόμεθα μὲ τὸ σχετικὸν πρὸς μετάνοιαν προσκλητήριον τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἀλλὰ πρέπει νὰ συνειδητοποιήσωμεν καὶ ἡμεῖς ὅτι ἡ πλήρης μετάνοια ἔχει δύο στόχους.

Ὁ πρῶτος εἶναι ἡ ἀπάρνησις τῶν ἀμαρτιῶν μας καὶ ἡ ἀπόφασις τῆς παύσεως τῶν ἀμαρτωλῶν πράξεων καὶ συνηθειῶν μας, ὡς καὶ ἡ ἐπανόρθωσις τῶν συνεπειῶν των. Παράδειγμα, ὁ τελώνης Ζακχαῖος, ὁ ὁποῖος μετανοήσας εἰλικρινῶς κατὰ τὴν συνάντησίν του μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἀπέδειξε τὴν μετάνοιάν του καὶ ἐμπράκτως μὲ τὸ νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὸ τετραπλοῦν ὅσα ἀδίκως εἶχεν εἰσπράξει.

Ὁ δεῦτερος στόχος τῆς μετανοίας μας εἶναι νὰ ἀλλάξωμεν νοοτροπίαν, νὰ ἀντικαταστήσωμεν τὰς ἀντιλήψεις μας μὲ ἄλλας ἀνωτέρας καὶ ὑψηλοτέρας, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Ψαλμωδοῦ, λέγοντος «ἀναβάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ διέθετο». Ὁ δεῦτερος αὐτὸς στόχος εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἐπιδιώκεται καὶ ὑπ' ἐκείνων οἱ ὁποῖοι δὲν ἐλέγχονται ὑπὸ τῆς συνειδήσεώς των διὰ συγκεκριμένας ἀμαρτίας. Διότι, ἐπὶ παραδείγματι, ἡ ἀντίληψίς μας περὶ ἀγάπης ὅπωςδήποτε ὑστερεῖ τῆς τελειότητος, ὅπως καὶ ἡ ἀντίληψίς μας περὶ ταπεινώσεως. Συγκρίνοντες τὴν ἰδικὴν μας πνευματικὴν κατάστασιν μὲ τὴν τελειότητα τοῦ Θεοῦ, τῆς ὁποίας καλούμεθα νὰ εἴμεθα μιμηταί, ἀσφαλῶς βλέπομεν τὴν ὑστέρησίν μας καὶ τὸ ἄπειρον τοῦ δρόμου τὸν ὁποῖον ἔχομεν νὰ βαδίσωμεν διὰ νὰ εὐρεθῶμεν ἐπὶ τῆς τροχιᾶς τῶν μιμητῶν τοῦ Χριστοῦ.

Ἐρευνῶντες τὴν ποιότητα τῆς ἐσωτερικῆς εἰρήνης μας, διαπιστοῦμεν ὅτι πολὺ ἀπέχομεν ἀπὸ τὴν εἰρήνην τοῦ Χριστοῦ τὴν πάντα νοῦν ὑπερέχουσαν. Σταθμίζοντες τὸ πόσον ἐμπιστευόμεθα τὴν ζωὴν μας εἰς τὴν Πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ, μετὰ λύπης μας πιστοποιοῦμεν ὅτι πολλάκις καταλαμβάνομεθα ὑπὸ

ἄγχους καὶ ἀβεβαιότητος διὰ τὸ μέλλον, ὡς ἔαν εἴμεθα ὀλιγόπιστοι ἢ καὶ ἄπιστοι. Καί, γενικῶς, ἐλέγχοντες τὴν καθαρότητα τῆς συνειδήσεώς μας βλέπομεν ὅτι πολλάκις δὲν συνειδητοποιοῦμεν πολλὰ βλαπτικὰ διὰ τὴν καθαρότητά μας αἰσθήματά μας, τὰ ὅποια ἐνίοτε θεωροῦμεν ὑγιᾶ. Χρειάζεται, λοιπόν, νέος πληρέστερος φωτισμὸς τῆς συνειδήσεώς μας διὰ τῶν διδασχῶν τῶν Πατέρων καὶ τοῦ Εὐαγγελίου, ὥστε αἱ κρίσεις μας περὶ τοῦ ἑαυτοῦ μας καὶ τῶν ἐλλείψεών του νὰ εἶναι ὀρθότεραι καὶ περισσότερο σύμφωνοι μὲ τὴν κρίσιν τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐπειδὴ οὐδεὶς ἄνθρωπος δύναται νὰ εἴπη ὅτι ἔφθασεν εἰς τὴν τελειότητα τῆς κρίσεώς του περὶ τοῦ ἑαυτοῦ του, δι' αὐτὸ καὶ οὐδεὶς ἄνθρωπος δύναται νὰ εἴπη ὅτι δὲν ἔχει ἀνάγκην νέου νοῦ, περισσότερο φωτισμένου νοῦ, ἀλλαγῆς νοῦ, διορθώσεως τοῦ νοῦ καὶ τῆς νοοτροπίας του, δηλαδὴ μετανοίας.

Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία μας, ἡ ὅποια μᾶς καλεῖ εἰς μετάνοιαν, δὲν μᾶς καλεῖ εἰς αὐτομεμψίαν μόνον. Καὶ ἡ αὐτομεμψία χρειάζεται, καὶ ἡ συντριβὴ χρειάζεται καὶ τὰ δάκρυα μετάνοίας χρειάζονται, ἀλλὰ δὲν ἀρκοῦν. Προσαπαιτεῖται ἡ χαρὰ τῆς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ συγχωρήσεώς μας, τὸ αἶσθημα τῆς ἀπελευθερώσεώς μας ἀπὸ τὰ βάρη τῶν δεσμῶν τῆς οἰασδήποτε ἁμαρτίας μας καὶ ἡ αἴσθησις τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς. Ἡ μετάνοιά μας δὲν εἶναι κάτι τὸ ὅποῖον μᾶς στερεῖ τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς, ὥστε νὰ δυσανασχετῶμεν ἀκούοντες τὸ κήρυγμα τῆς μετάνοίας. Ἡ μετάνοια εἶναι κάθαρσις καὶ φωτισμὸς τοῦ νοῦ μας, θέρμανσις τῆς ἀγάπης μας πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ τὴν κτίσιν Του, ἐλευθερία καὶ χαρὰ διὰ τὴν καινότητα ζωῆς εἰς τὴν ὅποιαν διὰ τῆς συνεχοῦς μετάνοίας ἀκαταπαύστως εἰσερχόμεθα.

Ὁ μετανοῶν συνεχῶς, προσδεύει συνεχῶς, χαίρεται συνεχῶς διὰ τὰς νέας ἀναβάσεις του, ἱκανοποιεῖται συνεχῶς διὰ τὴν ἀποκτωμένην βαθυτέραν γνῶσιν του περὶ πάντων. Διὰ τῆς ἀλλαγῆς τῆς νοοτροπίας του καὶ τῶν ἀντιλήψεών του ὁ μετανοῶν κατανοεῖ καλύτερον τὸν κόσμον ὅλον, γίνεται σοφώτερος, νουνεχέστερος, διακριτικώτερος, γίνεται ὑψηπετῆς καὶ φίλος τοῦ Χριστοῦ. Ὅθεν, τὸ κήρυγμα τῆς μετάνοίας γίνεται εὐμενῶς δεκτὸν ἀπὸ τοὺς εὐφυστέρους τῶν ἀνθρώπων, οἱ

ὅποιοι δύνανται νὰ ἐκτιμήσουν ὅποιαν μεταβολὴν ἐπὶ τὰ βελτίω προσφέρει εἰς τὸν ἄνθρωπον ἢ διὰ τῆς μετανοίας ἀναγέννησις αὐτοῦ.

Ὅθεν, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, ἅς οἰκειοποιηθῶμεν τὴν πρόσκλησιν τῆς Ἐκκλησίας μας διὰ μετάνοιαν καὶ ὑπ' ἀμφοτέρων τὰς προεκτεθείσας μορφάς της καὶ ἅς καθάρωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν μας δι' ἐξομολογήσεως οἱ ἁμαρτήσαντες, ἅς ἀναθεωρῶμεν δὲ συνεχῶς τὰς ἀντιλήψεις μας οἱ λοιποὶ, ὥστε αἱ κρίσεις μας καὶ οἱ συλλογισμοὶ μας νὰ εἶναι ἔνθεοι καὶ καθαροὶ, ἀληθεῖς καὶ δίκαιοι.

Ἐπὶ δὲ τούτοις, εὐχόμεθα ὑμῖν πατρικῶς πᾶσαν παρὰ Κυρίου βοήθειαν εἰς τὸν δρόμον σας τῆς μετανοίας καὶ εἰς ὅλην τὴν ἀναγεννημένην ἐν Χριστῷ ζωὴν σας.

Ἁγία καὶ Μεγάλῃ Τεσσαρακοστῇ ,βη'
+ Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

Ἀναγνωσθήτω ἐπ' ἐκκλησίας κατὰ τὴν Κυριακὴν τῆς Τυρινῆς, θ' Μαρτίου, ἀμέσως μετὰ τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον.